

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt XXII. Fidei exercitium efficacissimum esse remedium adversus
quascunque inimici tentationes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

ternis brachiis videt sustentari, nec aliter valere subsistere.

Secunda cognitione, & vera miseriarum nostrarum explicatione; ex quo fonte etiam humilitas ortum habet: principatius tamen ex priore, quo totum bonum DEO referimus acceptum, & omne malum nobis proprium, libenter prostermar, vnum enim ex alio consequens est.

Proderit etiam humilitatis affectuioni, considerare, quantum Scriptura sacra extollat humiles, quantumque superbos DEUS abominetur; sed præcipue aspiciere vivæ fidei oculos JESUM Christum cruci inter duos latrones affixum, & cum iniquis reputatum, proclamatum malefactorem, probrosumque irrisum & proculcatum, tanquam vilissimum terræ vermiculum. Ad eod ut diligenter meditati, facile sit videre, nullam virtutem majoribus fulgoribus in tota Christi Domini vita, & præsertim in circumcissione, ac passione irradiare, quam humilitatem, unde & suo exemplo nos ad eam invitans ait, *discite à me, quia mitis sum, & humilis corde.*

Matt. 11.

C A P V T XXI.

Pro cæteris virtutibus generale documentum.

His duarum præcipuarum virtutum exemplis, quisq; in aliis virtutibus, fidei praxim pro suo capiti philosophando invenire poterit, & exercere, elevata fidei face, quid de cujusque virtutis necessitate, utilitate, dignitate, modo, & praxi, sacra Scriptura censeat, diligenter investigando.

Magni quoque momenti erit animæ suæ necessitates funditus perquirari, & congruas infirmitatibus, & vulneribus medicinas, & emplastra à verbo DEI mutuari, quod si facere non valeat, aut non possit, Confessarii aut alicujus docti viri labore adjuvari curet, ut magnus ille Pater & rerum spiritalium peritissimus magister, Ioannes Avila Cap. 45. tract. Super Audi filia, docet: roga, inquit, eum, qui animæ tuæ habebit curam, ut in Scriptura sacra, Sanctorumque doctrina, inquirat tibi verba necessitatibus animæ tuæ appropriata, ut te adversus tentatoris insidias exemplo Domini, post jejuniū in deserto contra diabolum dimicantis, defendas, aut ut debite te erga Deum geras, aut erga te ipsum aut proximum, superiorem, inferiorem, vel æqualem, sive in prosperitate, sive tribulatione, ut possis dicere: *In corde meo abscondi eloquia tua, ut non peccem tibi: lucerna pedibus meis verbum tuum, & lumen semitis meis.*

Cave tamen, ne in nimiam curiositatem incidas, plura aut altius sapiendi desiderio, quam salutis tuæ, aut eorum, qui tuæ curæ subditi sunt, conveniat: sublimiora etenim iis relinquere debes, qui ad eruditionem populi à DEO super candelabrum Ecclesiæ positi sunt, ut secundum S. Pauli consilium, sapias ad sobrietatem. Huculque supradicti Authoris est sententia.

C A P V T XXII.

Fidei exercitium efficacissimum esse remedium adversus quasunque inimici tentationes.

Iustus, ut inquit Propheta Abacuc, in fide sua vivit. Porro non solum fides Christiano vitam tribuit, quia eum quasi alimentum sustentat, sed

insuper quia adversus omnes insultus, aggressiones, & proelia inimicorum defendit: fides enim Dei arma & virebunt Dei, arma sunt offensiva & defensiva, præbet quasi cataphractus miles, adversario congregator, & victoriam ab hoste reportans, gloriose triumphat. Immo & ipse adversarius noster diabolus, eotantum probatissimo scuto seipsum tuerit.

De utroque genere armorum tam offensivo, quam defensivo, quo te miles Christianus ad spirituale bellum istud instruere, & armare debet, atque imprimis de offensivis loquitur Sponsa in Canticis, ubi laudans sexaginta fortes ambientes lectulum Salomonis inquit, *omnes tenentes gladios, & ad bella doctissimi*, gladiis his S. Greg. Lib. 19. mor. cap. 29. intelligit Scripturæ sacre veritates, & ut idem S. Doctor nota: non dicit Scripturæ *Omnes habentes*, sed *tenentes gladios*, quia videlicet verbum Dei non est mirabile solummodo scire sed facere: habet quippe, sed non tenet gladium, qui divinum quidem eloquium novit, sed secundum illud vivere negligit; & doctus esse ad bella jam non valet, qui spirituale quem habet gladium minimè exercet; nam resistere tentationibus non sufficit, significans his verbis fidem, nisi vivax & incensa sit parum ad spirituales pugnam adjuvare: sed sicut gladium in vagina, aut medicinam in pharmacopæo, nisi ad usum extrahatur, inutilem esse.

Ad hunc fidei gladium in manibus sumendum clarè nos adhortatur S. Paulus. *galeam, inquit, salutis assumite, & gladium spiritus, quod est verbum Dei, de cois efficacia alio loco inquit, vivo equi est sermo DEI & efficiat, & penetrabilior omni gladio accipitis: & perit gens usque ad divisionem: anima & spiritus, compagum quoque ac medullarum, & discors cogitationum, & intentionum cordum.*

Quare fides dicatur scutum.

S. 1.

Aрма defensiva, quibus adversus fortis armati insultus defendimur, ipsa similiter præbet fidei officina. Hinc Scriptura divina monet nos fidei scutum amplecti, quia viva fide muniti victores in tentationibus omnibus evadimus: & ideo appellatur *scutum fidei*, quia scuto in pugna omnia corporis membra protegentur, & in illo cunctas hostium nostrorum sagittas excipimus, sicque videre est in Proverbis, Spiritum sanctum verbum Dei nomine scuti, appellatam. *Omni sermo Dei*, inquit Proverb. 3. *Clypeus est omnibus sperantibus in eum.* S. Paulus etiam eodem nomine illud compellat, dum ait ad Ephes. 6. *in omnibus sumentes scutum fidei*, &c. liquidem verbum Dei omnibus ipsi fidentibus, est tanquam pelta quædam ænea, clypeusque fortissimus, quo cor ipsum contegitur, & totus denique homo ab hostium jaculis toratur: ubi annotandum est, singulari laudi verbo Dei vertendum esse, quod à Spiritu sancto *clypeus* vocetur: idem enim est, ac si diceret, ipsum universale quoddam præsidium esse, contra omnes inimici tentationes, quemadmodum scutum est contra omnes hostium insultus. Galea, gutturale, superhumeralale, manica, armilla, curalale, arma defensiva sunt. Est tamen inter ipsa non medicis discrepantia, galea namque solum caput defendit, collum gutturale, pectorale pectus, superhumeralale humeros, manica manus, bra-

cula

ehia armilla, crura crurale, & cætera armorum genera, cæteras corporis partes, unumquodque sua tutatur: sicutum universale propugnaculum est omnia protegens, servansque; hoc enim brachia, & pectus, & caput, ipsosque lacertos contineatur. Denique nullum datur membrum, quod ab ipso subsidium non capiat: etenim quaquaversum ad elidendos ictus faciliè protendi potest. En tibi enigmam verbi Dei, graphicè depictam, multum enim differt à cæteris peculiaribus virtutibus, quæ partes sunt armaturæ Christianæ, & unaquæque eorum proprii sibi contrarii ictus solum propulsat. Castitas libidinem & lasciviam, superbia debellat humilitatem, iram retundit mititatem, avaritiam reprimat liberalitatem, sic demum reliquæ singulæ virtutes singulis sibi contrariis virtutibus sese opponunt: At verò fides & verbum divinum, habent se instar clypei, ad tuitionem omnium directi, omnibus omnium tentationum ictibus obviatis, & generatim, & speciatim, præsentaneum contra omnia vitia remedium præstantis.

Quocirca S. Petrus, seu dux quidam militaris artis peritissimus admonet nos, & hortatur, ut scutum fidei, quo diabolo animicidæ resistere possimus, amplectamur, ne à leone illo rugiente, & circumeunte quaerendo quem devoret, subito prosternamur. Et quoniam res ista tanti est momenti, statuit Ecclesia, quod diebus singulis sub Complectorium, hæc verba recitentur: *fratres sobrii estote & vigilate, quia adversarius vester diabolus tanquam leo rugiens circuit, quarens quem devoret, & resistite fortes in fide*, inculcans nobis quotidie discriminosum illud certamen, quo demon nobiscum configit, & ob oculos nobis statuendo defensiva arma, quibus nos munire valeamus, ipsum scilicet fidei scutum.

Ex quo liquet, appetiti nobis in sacra pagina, & dogmatibus à fide traditis armamentarium quoddam præclarum, omni armorum defensorum & offensivorum genere instructum, adversus multiformes demonis insidias appositissimum: quod & sponsa in canticis hinc verbis adumbravit, quibus de Ecclesia sancta sic fatur, Cant. 4. *sicut turris David collum tuum, quæ adificata est cum propugnaculis, mille clypei pendet ex ea*. Porro D. Gregor. homil. 1. §. in *Ezechielem* asserit hanc turrim Ecclesiæ, esse ipsam Scripturam sacram, in qua sive per exempla, sive per doctrinam arma salutaria contra hostes nostros nobis præbentur; prout idem sanctus Doctor fusè profertur. Addit Sponsa latere in hac turri omnem armaturam fortium, ac si diceret, omne genus armorum offensivorum & defensorum, adeo ut ne unum quidem, adversus ullum hostium nostrorum præliandi telum in ea desideretur, unde potest constare, quævis Sanctorum certamina, qualvis victorias, ac triumphos, quos reportarunt unquam, fidei hujus vivæ præsidio eos reportasse, velut id insinuat D. Joannes Apost. in sua Canonica, hæc est, inquit, victoria quæ vincit mundum, id est, quæ sub pedibus mundi gloriam subjicit & conculcat, alto despectu universa mundi bona contemnens, de ipso omnibusque amicis & adherentibus, & fautoribus hujus æculi gloriosè triumphat. Latè deducit hanc victoriam, factaque heroica sanctorum Patrum contextens, qui per fidem vicerunt regna operati sunt justitiam, adepti sunt repropositiones, obviaverunt ora leonum, exstinxerunt imperium ignis, effugerunt aciem gladii, convulnerunt de infirmitatibus, fortes facti sunt in bello, castra ver-

1. Thom. à Jesu Oper. Tom. II.

runi exterorum, acceperunt mulieres de resurrectione mortuos suos. Incipiens enim à sacrificio Abel per sanctos Patriarchas & Prophetas, quales fuere Abraham, Isaac, & Jacob discurrens, mirabiles & prodigiosos vivæ fidei Sanctorum triumphos recenset: tandemque subdit, *desicet me tempus enarrantem de Gedeon, Barac, Sampson, Iephthæ, David, Samuele, & Prophetis, &c.*

Modi vincendi hostem armis vivæ fidei.

§. 2.

EX dictis clarè colligi poterit, cur in sacra Scriptura, victoriam de inimicis nostris armis vivæ fidei, attributam legamus; Cardio enim difficultatis, in benè præliando & de hoste triumphando, hic est, ut arma quibus ad bellandum accingimur in fide sint solidata, quandoquidem, ut vidimus, non solum scutum, & lanceam fides nobis subministrat; sed insuper docet nos qualiter scutum apprehendere, & lanceam vibrare, & gladio uti debeamus; quod utique bifariam potest intelligi.

Primò modo generali, & ordinario, quod scilicet tempore tentationis iis armis utamur, quibus utendum fides nos admonet, quæ sunt jejuni-um, oratio, humilitas, spes, & fidei vivificatio; sic quippe fiet, ut his armis instructi, diffisi nobis ipsi, & Deo, ejusque paternæ providentiæ, quam decertantibus in nomine suo gerit, confisi, victores evadamus, certo credentes, eum nobiscum esse, & manus nostras ad prælium movere, nosque præsidio suo tutari, nec demonem citra ejus licentiam, vel unum capitis nostri capillum posse divellere: denique cum res, & tempus exegerit, ipsum tempestati imperaturum, & ventum, ut procella sedetur, omnesque has tentationes eum permittere ad bonum & utilitatem nostram, ad gloriam nominis sui, & ad triumphos ex hostibus nostris reportandum; quippe qui fidelis est, & in se confidentibus negare se haudquaquam potest.

Hic modus prior est, secundum quem virtute fidei roborati, præliari possumus, qui, ut magis innoscat, subiecto declarabitur exemplo. Vrgeret & angit angus ille tartareus, vehementi tentatione puellam aliquam, ut honestatem castitatis abjiciat: tunc fidei armis taliter pugnandum est, attendendo nimirum, quid fidei lumen hoc casu nobis suggerat, & ante omnia mente retinendo, & revolvendo inestimabilem virginitatis, & castimonie dignitatem, mox perpendendo supplicium, quod momentaneæ voluptati, re-ste fidei doctrinæ, correspondet, & quod fidelis sit DEUS, qui neminem supra id quod potest patitur tentari, quodque decertantibus in suo nomine, nunquam desit planè; qui sic perseveranter agit, trophæum ab hoste tandem aliquando referet.

Secundus se munendi modus hic est; aliquem sacre Scripturæ locum quaerere, qui huc faciat, ejusque infallibili veritati insistendo, cunctis hostium insultibus & tentationibus fortiter resistere.

Hunc autem modum cum hoste nostro configendi, Christus Dominus Redemptor noster salubriter nos docuit, quando in eremo tentatus à demonio cunctis ejus suggestionibus, sacre Scripturæ dogmata opposuit.

Primæ namque tentationi respondit: scriptum est, non in solo pane vivit homo. Secundæ: scriptum est, non tentabis dominum Deum tuum. Tertiæ: scriptum est, Deum tuum adorabis & illi soli servies.

D 3

Itaque

Itaque non ei per ratiocinationes discursusve respondit (hos siquidem facile solet convellere, & eludere, sed percipitum est quasi diceret: Contra quod scriptum est, quod fides docet, quodque suum beneplacitum esse DEUS declaravit, in vanum labores, oleum & operam perdens.

Quapropter utilissimum, & saluberrimum remedium est, pro peculiaribus suis necessitatibus peculiaria sacra Scriptura loca ad manum habere, quae in caput caecodemonis se instantis valeat projicere, sicque illum procul à se propellere.

Denique praxis utendi & defendendi se hoc fidei scuto, non solum est in verbo Dei scripto, sed maxime in omni tentatione recurendum est ad verbum illud vivum pro nobis incarnatum crucisque affixum; ut aspectu istius formae divinae ita deformatae & figuratae miserabiliter deformatae, corporisque istius innocentissimi omnino sanguinolenti, & dispersis tortorum tyrannide offibus & nervis omnino dissoluti considerantes, insuper faciem, in quam desiderant Angeli prospicere, sanguine, phlegmatibus, sudore derurpatam, caput corona spinea perforatum, humeros flagellis constrictos, & oculos mortis praesentia obcuratos, praesentim cum, ut fides docet, omnia haec pro satisfactione peccatorum nostrorum DEUS patiatur, intimis suspiriis, & cordiali affectu exclamemus: Domine DEVS meus, qui tam atrocia tormenta pro peccatis meis patieris, quomodo? qua fronte audebo peccare adversum te, istaque amore mei suscepta vulnera, plagaque acerbissimas renovare? absit, absit, ne permittas Domine hanc rem.

Adjuva me Domine DEVS meus, Redemptor meus, nec permittas sanguinem istum pretiosum inutiliter pro me effundi, nec pereat anima mea, quam tanto pretio redemisti. Generale remedium est istud adversus omnes inimici hostilitates.

Particularia pro contra quaslibet particulares tentationes, à Christi Domini sanguineis fontibus haurire nequaquam difficile erit, quod enim majus adversus ambitionem antidotum, quam Christi Domini in medio latronum suspensi, altissimus omnium hominum despectus? Avaritiam largissima propitii sanguinis pro salute nostra profusio confundet; delictarum amorem procul fugabit meditatio immensorum dolorum istorum, quos agnus innocentissimus, & tenerimus pro remissione iniquitatum nostrarum passus est, sicque per omnia discurrendo nullum vitium inveniemus, cui desit particularis medicina, è vita & passione Christi Domini.

C A P V T XXIII.

Qualiter vir spiritualis per viam vivae fidei, ab omni consolationum gustum, & sentimentorum spiritualium affectione nudus & purus incedere debeat?

Qui in orationis cursu progredi ferventer considerant, praeter ea quae diximus procedere debent via fidei vivae nuda, non ab operibus (hoc enim maximus error & stultitia foret) sed ab affectu consolationum, gustum, experientiarum, sentimentorum, & revelationum, ut hoc capite, Deo dante, ostendamus.

Duo modi, quibus Dominus DEVS justos in suo servitio continet. Primus consolationum.

§. 1.

Porro ad probe intelligendam hanc fidei nuditatem, sciendum est: DEUM duobus modis providere Electis suis, quibus mediane gratia, quae praecipua est, incitatur ad currendam mandatorum viam, & constanter in servitio Dei perseverandum.

Primus est, visitatio, & consolatio divina cum Dominus suavem animae infundit Lætitiam, gaudium, & robur spirituale, quibus ad virtutem delectabiliter se moveri, & incitari sentit.

Hanc experiebatur sanctus Rex David cum diceret, *viam mandatorum cucurri, cum dilatasti cor meum*, quam cordis dilatationem, animique alacritatem & promptitudinem, ad divinae voluntatis executionem multis modis Deus operatur: aliquando enim mira suavitatem, & delectationem, aliis gaudio & lætitia inenarrabili, lubinde etiam fragrantia & odore suavisimo, qui ab ipso sensu olfactus exteriori percipi videtur, aliisque diversorum sentimentorum modis, gustibusque, vel interiores, vel exteriores sensus replet, communicatque nonnunquam particularibus fulgoribus, intelligentiis, visionibus, revelationibus animam consolatur; & quasi ex abundantissima illa felicitatis beatitudinis mentis, quibusdam micis laetitiaeque delectat.

Quas omnes Communicationes doctores mystici nomine generali consolationum, sentimentorum, revelationum, visionum, aut devotionum sensibilibus, complectuntur.

Hic enim percipit & experitur anima, quid in ipsa circa Deum agatur, simulque suavitatem ejus degustat, experitur bonitatem ac providentiam, percipit praesentiam, & quasi manibus tangit divinae bonitatis, qua in laboribus & tentationibus sustentatur, admirandum favorem.

Alterum Iustorum in via Domini sustentaculum est fides.

§. 2.

Alterum medium in Ecclesia Dei Iustorum solatio relictum, est Dei verbum, sive fidei & Scripturae sacrae doctrina, quae clare nobis regni caelorum viam demonstrat, & qualia, ad finem tam sublimem consequendum, amplecti debemus media, quae sunt, firmissimè omnibus, quae DEUS Ecclesiae suae sanctae revelavit assentiri, adimplere mandata, viam insuper regiam regni caelorum esse viam crucis, laborum, tribulationum, tentationum, in quibus qui viriliter certaverit, gloriose coronabitur.

Docet praeterea fides DEUM praesto esse, & paratissimum auxiliari nobis: tum ut universis mundi, & inferni phalangibus intrepidi resistamus, tum ut sine timore, de manu inimicorum nostrorum liberari, serviamus illi in sanctitate, & iustitia coram ipso omnibus diebus nostris; neque hominem deferri, aut derelinqui à Deo, nisi primum ab ipso derelinquatur Deus, nec unquam defuisse misericordiam DEI tam fiducialiter sperantibus.

Hinc Scriptura sacra sapientissime clamat, ut in DEUM speremus, totam nostram spem in eum projiciamus, ne in tribulationibus depreciamur, sed fortiter tentationibus resistentes, armis, quae nobis in verbo sancto suo proponit, magnanimiter